

Κύριε Πρόεδρε, κύριε Πρόεδρε της Κυβέρνησης, αγαπητοί φίλες και φίλοι.

Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος, εκ του οποίου οι συνάδελφοί μου, κύριοι Σπύρος Νιάρχος, Γιώργος Αγουρίδης και Heini Murer βρίσκονται μαζί μας σήμερα -ο κύριος Φίλιππος Νιάρχος λυπάται αλλά δεν μπόρεσε να παρευρεθεί- αλλά και όλων μας στο Ίδρυμα, σας καλωσορίζουμε και σας ευχαριστούμε που μας τιμάτε με την παρουσία σας στη σημερινή γιορτή παράδοσης του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος στην Ελληνική Πολιτεία, στην Ελληνική Κοινωνία, σε όλους εσάς. Το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος σήμερα γίνεται και επισήμως δικό σας.

Έχω πολλές, λοιπόν, σκέψεις να μοιραστώ μαζί σας και πράγματι δεν ξέρω από πού να αρχίσω. Θα αρχίσω με λίγα λόγια για την ιστορία του χώρου στον οποίο βρισκόμαστε. Σύμφωνα με τους αρχαιολόγους εδώ βρισκόταν μία από τις σημαντικότερες νεκροπόλεις της Αττικής κατά την αρχαϊκή εποχή, δίπλα στο πρώτο λιμάνι της αρχαίας Αθήνας πριν το 492 π.Χ.

Τα πρόσφατα ευρήματα που βρέθηκαν κατά την κατασκευή του Κέντρου Πολιτισμού πριν από περίπου ένα χρόνο, ογδόντα άτομα με δεσμά στα χέρια που παραπέμπουν σε βίαιο θάνατο και εικάζεται ότι συνδέονται και με το Κυλώνειο Άγος τον 7^ο π.Χ. αιώνα, αναφέρθηκαν σαν από τα σπουδαιότερα αρχαιολογικά ευρήματα του περασμένου χρόνου ανά τον κόσμο. Στον χώρο αυτό το Ίδρυμά μας βρίσκεται σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού για να καλύψουμε όλα τα έξοδα για την κατασκευή μουσειακού χώρου.

Τον 19^ο αιώνα η ευρύτερη περιοχή ονομάζεται Βοϊδολίβαδο, καθώς εδώ έβοσκαν αγελάδες ανάμεσα στα βαλτοτόπια του Φαληρικού Δέλτα. Φθάνουμε στον 20ο αιώνα με τον φημισμένο ιππόδρομο από το 1925 ως το 2003. Και μετά...

Μετά το Ίδρυμά μας, το οποίο κληροδότησε ο θείος μου και εκλιπών το 1996 Σταύρος Νιάρχος, γεννήθηκε την ίδια χρονιά και άρχισε να δραστηριοποιείται ανά την υφήλιο γενικότερα και φυσικά και στην Ελλάδα ειδικότερα. **Και εδώ να πω ένα μεγάλο ευχαριστώ στον ιδρυτή μας Σταύρο Νιάρχο. Απλά, αν δεν ήταν ο Σταύρος**

Νιάρχος, ούτε εμείς, ούτε το Κέντρο Πολιτισμού θα υπήρχαν σήμερα -απλά. (χειροκροτήματα)

Το Ίδρυμά μας, λοιπόν, ανάμεσα στις άλλες πολλές κοινωφελείς δράσεις, άρχισε να συζητά για κάποιο μεγάλο αυτοτελές έργο που θα μπορούσε να προσφέρει στην ελληνική κοινωνία. Και σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα η ιδέα του Κέντρου Πολιτισμού ‘έκατσε’.

Το 2007 υπογράψαμε το Προσύμφωνο, λεγόταν Μνημόνιο -το έχω ονομάσει Προσύμφωνο Συνεργασίας. Το 2009 η συνεργασία κυρώθηκε με σχετικό νόμο από την Βουλή των Ελλήνων. Το 2011, και μόλις προτού μετατραπεί ο χώρος σε εργοτάξιο, πραγματοποιήσαμε μια παρουσίαση του έργου από τον αρχιτέκτονα Renzo Piano στον χώρο που βρίσκεται σήμερα η Αγορά.

Το Κέντρο, λοιπόν, άρχισε να κατασκευάζεται το 2012. Ένα έργο που το είχαμε εσωτερικά ονομάσει το ‘τριπλό έργο’, καθώς εκτός από το καινούργιο σπίτι της Εθνικής Βιβλιοθήκης, που έρχεται σχεδόν ακριβώς 114 χρόνια μετά την απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 1903 να παραδοθεί η οικοδομή της Βαλλιανείου Βιβλιοθήκης προς το Δημόσιο, το υπέροχο νεοκλασικό των Hansen και Ziller στην οδό Πανεπιστημίου, και εκτός και της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, φτιάχτηκε και ένα πάρκο, το Πάρκο Σταύρος Νιάρχος έκτασης σχεδόν 200 στρεμμάτων. Ένα πάρκο, που όσον αφορά το Κέντρο Πολιτισμού είναι σχεδόν εξίσου σημαντικό όσο και οι δύο φορείς-πυλώνες του πολιτισμού μας.

Και τώρα, 10 χρόνια μετά το Προσύμφωνο Συνεργασίας, 5 χρόνια μετά την έναρξη της κατασκευής του, το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος παραδίδεται εξ’ ολοκλήρου στην Ελληνική Πολιτεία, στην Ελληνική Κοινωνία. Σήμερα γίνεται δικό σας.

Το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, προϋπολογισμού €620 εκατομμυρίων, σας παραδίδεται πλήρως εξοπλισμένο, πλήρως εξοφλημένο και με χιλιάδες αναμνήσεις φορτωμένο. (χειροκροτήματα)

Σας παραδίδεται ένα Κέντρο Πολιτισμού με τις υψηλότερες ποιοτικές, περιβαλλοντικές και λειτουργικές προδιαγραφές. Σας παραδίδεται με εμπιστευμα €20 εκατομμυρίων. Σας παραδίδεται με τη δέσμευση, τη δικιά μας, εφόσον το Κέντρο Πολιτισμού τρέχει σωστά, - απλή λέξη- να συνεχίσουμε να το βοηθάμε οικονομικά με δωρεά της

τάξεως των συνολικά €50 εκατομμυρίων για τα επόμενα 5 χρόνια.
(χειροκροτήματα)

€25 εκατομμύρια για την ενίσχυση του προγραμματισμού, παραμένοντας ενεργά συμμετέτοχοι, όσο μας θέλετε, (ξέχωρα από τα προγράμματα αυτά καθ' αυτά της Εθνικής Βιβλιοθήκης και Λυρικής Σκηνής) και €25 εκατομμύρια για την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων του.

Επίσης, το Ίδρυμά μας έχει δωρίσει για τη μετακόμιση της Εθνικής Βιβλιοθήκης και της Λυρικής Σκηνής από €5 εκατομμύρια στον κάθε οργανισμό για την ομαλή μεταφορά τους στο Κέντρο Πολιτισμού.

Να υπενθυμίσω ότι η Εθνική Βιβλιοθήκη θα συνεχίσει βέβαια να υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας, η Λυρική Σκηνή στο Υπουργείο Πολιτισμού, ενώ ολόκληρο το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος θα υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομικών, που θα είναι και ο θεσμικός ιδιοκτήτης του Κέντρου, για λογαριασμό όμως πάντα της ελληνικής κοινωνίας, του πραγματικού ιδιοκτήτη.

Το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος από την πρώτη στιγμή έφεξε σαν λαμπερό αστέρι. Αυτό από μόνο του δεν έγινε τυχαία. Σκληρή δουλειά, άψογες συνεργασίες σε όλα τα επίπεδα και συνεχή ροή, κοινό όραμα και κοινός στόχος. Όλα τα παραπάνω οδήγησαν σε ένα πανέμορφο δημιούργημα που φτιάχτηκε εδώ στον εγκαταλελειμμένο χώρο του Φαληρικού Δέλτα.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τόσους πολλούς συνεργάτες που μοιράστηκαν το όραμά μας και ταξίδεψαν μαζί μας σε αυτό το ταξίδι της Ιθάκης μας. Τον καταπληκτικό άνθρωπο, αρχιτέκτονα και πιστό φίλο της Ελλάδας, τον Renzo Piano. (χειροκροτήματα)

Καθώς και τους συνεργάτες του εκτός και εντός Ελλάδας, την Betaplan, την κατασκευαστική κοινοπραξία Salini Impregilo-Terna.
(χειροκροτήματα)

Έχει πολύ ακόμα...

Τις αρχιτεκτόνισσες του πάρκου, Deborah Nevins και την δικιά μας Έλλη Παγκάλου. (χειροκροτήματα) Τους συνεργάτες μας και project manager Faithful+Gould. (χειροκροτήματα) Την ομάδα απ' το Ίδρυμά μας με καθοδηγητή τον αγέρωχο Θόδωρο Μαραβέλια. (χειροκροτήματα) Την ομάδα στελέχωσης του Κέντρου Πολιτισμού

Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος καθοδηγούμενη αρχικά από τον Γιάννη Τροχόπουλο και στη συνέχεια από τον Δημήτρη Πρωτοψάλτου. *(χειροκροτήματα)* Τους εκατοντάδες εργάτες που εργάστηκαν ακατάπαυστα στο εργοτάξιο αυτό, *(χειροκροτήματα)* αυτά τα τελευταία 5 χρόνια. Και τόσους πολλούς άλλους.

Ένα τεράστιο ευχαριστώ, και εδώ παρακαλώ την ομάδα του Κέντρου Πολιτισμού να σηκωθεί όρθια για να την αναγνωρίσουμε και να την ευχαριστήσουμε για όλες τις υπέροχες στιγμές που μας έχουν χαρίσει. *(χειροκροτήματα)* Και είμαι σίγουρος ότι θα συνεχίσουν να μας χαρίζουν.

Και ένα ακόμη μεγαλύτερο ευχαριστώ στους συναδέλφους μου, συνεργάτες μου, φίλους μου, στο Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, στη δεύτερή μου οικογένεια. *(χειροκροτήματα)* Είναι ένα μέρος και τρόπος ζωής. Παρακαλώ όλους όσους εργάζονται στο Ίδρυμα να σηκωθούν όρθιοι. Ευχαριστώ. *(χειροκροτήματα)*

Και τώρα οι ανησυχίες. Τα παρακάτω είναι μόνο μερικά απ' τα ηλεκτρονικά μηνύματα που έχουμε λάβει τον τελευταίο καρό, όλα σε εισαγωγικά.

«Η αρχή του τέλους».

«Ήρθε η ώρα που όλοι φοβόμασταν». *(γέλια)* Και αυτά είναι λίγα...

«Θα βγάλω φως να θυμάμαι το πριν και το μετά». *(γέλια)*

«Και τώρα θα αρχίσει η παρακμή».

«Πραγματικά με θλίβει το γεγονός ότι γίνεται παράδοση στο Ελληνικό Δημόσιο. Δεν έχω καμιά εμπιστοσύνη και καμιά ελπίδα...» *(χειροκροτήματα)* Ήρεμα, ήρεμα... «...Δεν έχω καμιά εμπιστοσύνη και καμιά ελπίδα ότι το Ελληνικό Δημόσιο μπορεί να διαχειριστεί σωστά το Κέντρο Πολιτισμού».

«Αναρωτιόμουν αν το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος έχει αντιληφθεί ότι κάθε πράγμα που περνάει στα χέρια του Ελληνικού Δημοσίου καταστρέφεται. Γιατί το στολίδι της Αθήνας να αφηθεί σε τέτοια χέρια; *(χειροκροτήματα)* Θα ήταν καλό, κατά τη γνώμη μου, να μην παραχωρηθεί για να μην καταλήξει ένα εγκαταλελειμμένο απεριποίητο κτήριο». Και αυτό μετράει... «Παρ' όλο που είμαι 15 χρονών, λάβετε υπόψη σας το email μου». *(χειροκροτήματα)*

Και ένα τελευταίο: «Γιατί βρε καλοί μου άνθρωποι; Πρώτη φορά έρχεστε στην Ελλάδα»; *(γέλια και χειροκροτήματα)*

Γι' αυτό το τελευταίο να πω μόνο ότι ο Σταύρος Νιάρχος ήρθε το 1956 και με την υπογραφή σύμβασης με το Δημόσιο τότε ξεκίνησε μία από τις μεγαλύτερες Ναυπηγοκατασκευαστικές Μονάδες στην Ευρώπη, τα Ελληνικά Ναυπηγία του Σκαραμαγκά. *(χειροκροτήματα)*

Τα οποία απασχολούσαν παραπάνω από 5.000 εργαζομένους. Και το 1985, σχεδόν 30 χρόνια μετά, κρατικοποιήθηκαν και οι Πρόεδροι ξέρουν τι απέγινε. **Ναι, έχουμε έρθει στην Ελλάδα αλλά ακόμη πιστεύουμε.** *(χειροκροτήματα)*

Οι περισσότερες ανησυχίες είναι εύλογο να υπάρχουν και καλό είναι να υπάρχουν ανησυχίες. Μόνο που καμιά φορά γίνονται αφορμή για παραλήρημα και παράλυση. Ίσως να βοηθήσει το διάβασμα του ποιήματος του Καβάφη 'Περιμένοντας τους Βάρβαρους', που τελειώνει με τους στίχους:

Γιατί ενύχτωσε και οι βάρβαροι δεν ήλθαν.

Και μερικοί έφτασαν απ' τα σύνορα

και είπαν προς βάρβαροι πια δεν υπάρχουν.

Και τώρα τι θα γένομαι χωρίς βαρβάρους;

Οι άνθρωποι αυτοί ήσαν μια κάποια λύσης.

Ο Leonard Cohen, φίλος και τακτικός επισκέπτης της χώρας μας, πέθανε πρόσφατα. Είχε μιλήσει για το ρήγμα, τη χαραμάδα που υπάρχει παντού και μέσω της οποίας μπαίνει το φως. Έτσι και τώρα, το λαμπρό αστέρι του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος δεν χρειάζεται να λάμπει ακόμη πιο έντονα μέσα στο σκοτάδι της απελπισίας. Αρκεί να γίνει το ίδιο το ρήγμα αυτό μέσω του οποίου θα μπει το φως της ελπίδας για ένα δημιουργικό και καλύτερο αύριο. *(χειροκροτήματα)*

Το Κέντρο Πολιτισμού ανήκει τυπικά στην εκάστοτε Κυβέρνηση, αλλά πραγματικά ανήκει σε όλους τους πολίτες. Και να θυμηθούμε τα λόγια του Προέδρου Obama από αυτό το βήμα πριν από 3,5 περίπου μήνες, όταν είπε: «Αλλά πάνω από όλα έχουμε χρέος στην Ελλάδα γιατί μας χάρισε την αλήθεια, την πίστη ότι ως άτομα έχουμε την ελεύθερη βούληση, το δικαίωμα και την ικανότητα να κυβερνούμε τους εαυτούς μας, καθώς εδώ, πριν από 25 αιώνες, στους βράχους αυτής της πόλης δημιουργήθηκε μια νέα ιδέα, η Δημοκρατία και το

Κράτος. Το κράτος, η ισχύς της διακυβέρνησης, που έρχεται από τον Δήμο, δηλαδή από τον λαό. Η έννοια ότι είμαστε πολίτες και όχι δούλοι. Ότι είμαστε οι πυλώνες της κοινωνίας, ότι έχουμε την ιδιότητα του πολίτη με δικαιώματα αλλά και ευθύνες. Όλες αυτές είναι έννοιες που γεννήθηκαν εδώ, σε αυτή τη γη».

Στη συνέχεια ανέφερε: «Είμαι βέβαιος ότι αν επιμείνετε στην προσπάθειά σας, όσο δύσκολη κι αν είναι, η Ελλάδα θα ζήσει καλύτερες ημέρες. Γιατί αυτή η θαυμάσια αίθουσα και το Κέντρο, το σύμβολο του πολιτισμού και της ανθεκτικότητας της Ελλάδας, μας θυμίζουν πως όπως ακριβώς η δύναμη και η αποφασιστικότητά σας, σάς επέτρεψαν να ξεπεράσετε μεγάλες αντιξοότητες στον ρου της ιστορίας σας, τίποτα δεν μπορεί να κάμψει το ηθικό του ελληνικού λαού». *(χειροκροτήματα)*

Πιστεύουμε. Πιστεύουμε γιατί κερδίσαμε το στοίχημα. Το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος το αγκάλιασε θερμά ο απλός κόσμος. Ενδεικτικά να αναφέρω ότι από τις εκδηλώσεις τον περασμένο Ιούνιο και μετέπειτα, όταν το ανοίξαμε μετά το Δεκαπενταύγουστο, το έχουν επισκεφθεί περίπου 760.000 επισκέπτες, περί τις 25.000 κατά μέσο όρο κάθε εβδομάδα, υπερβαίνοντας κάθε λογική προσδοκία και παρόλο που δεν υπάρχει ακόμη δημόσια συγκοινωνία. Και έχουν ήδη εγγραφεί σχεδόν 50.000 Μέλη.

Έτσι μπορεί και η κάθε Κυβέρνηση, και τώρα και στη συνέχεια, στις επόμενες δεκαετίες να συνεχίσει να κερδίζει το ίδιο στοίχημα, έχοντας σαν μόνο στόχο, ξεπερνώντας κομματικά, πολιτικά, ιδιωτικά συμφέροντα, το καλό του έργου για το καλό της ελληνικής κοινωνίας. *(χειροκροτήματα)*

Αμα φορέσουμε όλοι -δύσκολο καμιά φορά να χωρέσουμε όλοι στο ίδιο νούμερο, αλλά όχι αδύνατο- τη βαριά γαλανόλευκη φανέλα της Εθνικής Ελλάδας, τα όνειρα γίνονται πραγματικότητα. Και το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα συνεργασίας και αποτελεσματικότητας για όλη τη χώρα αρκεί να το πιστέψουμε όλοι μας.

Πιστεύουμε, γιατί σε 70 συνεδριάσεις Κυβερνητικών Επιτροπών, στις οποίες συμμετείχαμε τα τελευταία 8 χρόνια μαζί με την Τοπική Αυτοδιοίκηση της Καλλιθέας και τους εκπροσώπους της Εθνικής Βιβλιοθήκης και της Λυρικής Σκηνής, κατά τη διάρκεια κατασκευής

του έργου -μάλιστα η 70^η και τελευταία πραγματοποιήθηκε σήμερα το μεσημέρι- με εκπροσώπους από τα αρμόδια Υπουργεία 8 διαφορετικών κυβερνήσεων, υπήρξε άριστη συνεργασία σε όλους τους τομείς. Αν πράγματι μοιραστείς το όραμα, τα πάντα γίνονται.

Πολλοί σήμερα μιλάνε για έργα που δημιουργούνται με τη συνεργασία του ιδιωτικού και δημοσίου φορέα. Το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος αποτελεί ένα από τα καλύτερα τέτοια παραδείγματα ανά την υφήλιο.

Ευχαριστούμε όλους τους Πρωθυπουργούς και τις Κυβερνήσεις τους για την άψογη συνεργασία όλα αυτά τα χρόνια. Και ειδικότερα, να ευχαριστήσω τον Πρωθυπουργό και τους συνεργάτες του για την άψογη συνεργασία αυτούς τους τελευταίους μήνες κατά τη διάρκεια της τελικής μετάβασης.

Πιστεύουμε, γιατί όταν υπάρχουν σωστές συνεργασίες με κοινούς στόχους και χωρίς κρυφές ατζέντες, τα όνειρα γίνονται πραγματικότητα. Αλλά και μια δική μου ανησυχία -πιο πολύ κρυφό μου όνειρο- όλοι μας που ασχοληθήκαμε με αυτό το όνειρο που έγινε πραγματικότητα, θέλουμε να ελπίζουμε ότι ο μέχρι τώρα τρόπος λειτουργίας του Κέντρου Πολιτισμού θα συνεχίσει με παρόμοια νοοτροπία και με παρόμοιους στόχους.

Το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος μπορεί να αποτελέσει το παράδειγμα για το πώς η χώρα ολόκληρη μπορεί να πάει μπροστά και όχι το αντίθετο.

Το Ίδρυμά μας θα συνεχίσει το ταξίδι μας για την Ιθάκη και θα συνεχίσει να προσφέρει όπου και όσο μπορεί. Από το 1996 μέχρι σήμερα, μετά από 20 χρόνια ζωής, έχουμε προσφέρει σχεδόν \$2 δισεκατομμύρια σε 111 χώρες. *(χειροκροτήματα)*

Στην Ελλάδα έχουμε βοηθήσει με δωρεές ύψους πάνω από €1,1 δισεκατομμυρίων. Και συνεχίζουμε. *(χειροκροτήματα)*

Είμαστε κοντά στο να ανακοινώσουμε τις λεπτομέρειες για τη δωρεά μας στο ΕΚΑΒ που αφορά την αναβάθμιση του Επιχειρησιακού Κέντρου της Αττικής, την προμήθεια 143 καινούργιων ασθενοφόρων. *(χειροκροτήματα)* Δηλαδή το 22% περίπου του συνολικού στόλου, τα οποία θα διατεθούν σε όλες τις περιφέρειες της χώρας, καθώς και στα νησιά Αιγαίου και Ιονίου. Καθώς και την κάλυψη για πλήρη

συντήρηση των ασθενοφόρων οχημάτων για οχτώ χρόνια που αποτελεί και τον μέσο όρο ζωής τους. *(χειροκροτήματα)*

Τελειώνοντας, ένα μεγάλο ευχαριστώ στον φίλο Τζανέτο Αντύπα, που μας άφησε πολύ πρόωρα, *(χειροκροτήματα)* πριν λίγες μέρες, για όλα όσα έκανε στη ζωή του για τους συνανθρώπους του. Τζανέτο, Καλό Ταξίδι.

Και κάτι πιο ευχάριστο. Ευχόμαστε στην Δάφνη Ματζιαράκη και στον Κυριάκο Παπαδόπουλο καλή τύχη την Κυριακή στα Όσκαρ αντιπροσωπεύοντας ό,τι καλύτερο διαθέτει η ελληνική μας ψυχή μέσα από το ντοκιμαντέρ «4,1 Μίλια». *(χειροκροτήματα)*

Και συνεχίζουμε και πιστεύουμε και με κατάθεση ψυχής, ελπίδας, και αγάπης, σας παραδίδουμε το Κέντρο Πολιτισμού.